

СТАНОВИЩЕ

**по конкурса за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ
в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално
направление 2.1. Филология, специалност Български език (Български език за
медицински цели), обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 01.12.2017 г.**

Изготвила становището: проф. д-р Красимира Славчева Алексова,
Катедра по български език, СУ „Св. Климент Охридски“,
член на научното жури със заповед № Р-109-109 от 31.01.2018 г. на Ректора на
Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, определена за изготвяне
на становище със заповед Р-109-122 от 23.02.2018 г. на Зам.-ректора на Медицинския
университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, проф. д-р Албена Керековска, д.м.

1. Обща характеристика на представените материали

В конкурса за академичната длъжност *доцент* по професионално направление в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, специалност Български език (Български език за медицински цели), обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 01.12.2017 г., участва един кандидат – ст. преп. д-р Силвена Николова Ставрева-Доростолска от Катедра „Славянски езици и комуникации“ към Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Конкурсът е обявен в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитието на академичния състав в Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна.

Ст. преп. д-р Силвена Николова Ставрева-Доростолска е завършила специалност *Българска филология* в СУ „Св. Климент Охридски“ и има втора специалност „Полски език и литература“. От 1997 г. до 2006 г. е учителка по български език и литература, а от 2006 г. е преподавателка в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. От 2012 г. е старши преподавател по български език като чужд за медицински цели. Доктор по филология е от 2014 г. с тема на дисертационния труд „Четенето с разбиране по български език като чужд за общи и академични цели с оглед на изпитната система ECL“.

Ст. преп. д-р Силвена Ставрева-Доростолска участва в конкурса за заемане на академичната длъжност *доцент* с 34 публикации, от които една монография, 6 учебника, вкл. учебни помагала, 24 статии, публикувани в България, и 3 статии, излезли в чужбина. От всички публикации самостоятелни са освен хабилитационния труд още 15 статии (14, публикувани у нас, и 1 в чужбина). Колективни трудове са 6-те учебника, а 12 от статиите са в съавторство. В списъка с публикациите са посочени частите от учебниците, които са авторски материали на Силвена Ставрева-Доростолска, а и в самите учебни е отбелязано авторството.

Представените документи по процедурата отговарят на изискванията в изброените нормативни документи, вкл. на чл. 88 и чл. 90 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна.

2. Обща характеристика на научната и научно-приложната дейност на кандидата

Към представените в предходната част наукометрични данни ще добавя, че трудовете на ст.пр. д-р Силвена Ставрева-Доростолска отговарят на научната специалност, по която е конкурсът – *Български език (Български език за медицински цели)*. Участието на С. Ставрева-Доростолска в 28 научни конференции и работни срещи, от които 15 международни, а една научна изява – лекторски часове в чужд университет, говорят, че научните ѝ постижения са познати на езиковедската общност у нас и извън страната ни. От важност за научната и професионалната реализация на кандидатката са и двата научни проекта, в които е участвала. Единият е национален, а другият е международен. Последици от участието ѝ в него са немалко теоретико-приложни и професионални постижения, сред които са участията на С. Ставрева-Доростолска в изработването на учебни и изпитни материали, както и лицензирането ѝ като експерт по български език като чужд по ECL на Европейския консорциум за сертифициране на постиженията по съвременни езици, гр. Печ, Унгария.

3. Основни научни и/или научно-приложни приноси

Научните и научно-приложните приноси на ст. преп. д-р Силвена Ставрева-Доростолска могат да се видят в две основни сфери: първо, изследване от лингвистична и комуникативна гледна точка на рекламата на лекарства, и второ – както теоретично осмисляне на аспекти от обучението по български език като чужд за медицински цели, така и създаването на учебни и изпитни материали за студенти по медицински специалности.

Основните приноси в хабилитационния труд виждам в следните аспекти.

- Хабилитационният труд „Съвременни езикови и комуникативни стратегии за реклама на лекарства“ (Варна, 2018) е първото у нас монографично изследване на рекламата (в брошури, листовки или в телевизионен формат) на лекарствени средства, които не подлежат на задължително лекарско предписание.

- Рекламата на лекарства е разгледана в теоретичен аспект, като се изхожда от дефиницията на понятието реклама и класификацията на видовете реклама. Отчетена е спецификата на рекламата на лекарства, като подчиняваща се на нормативни документи на Европейската общност.

- За пръв път у нас се изследват комуникативните роли в аптеката и ролята на рекламните материали за лекарства и хранителни добавки като медиатор в тази комуникативна ситуация. Авторката проследява факторите, определящи комуникативните роли в аптеката, свързва ги със съвременните комуникативни роли в здравеопазването, търси специфичните характеристики на медицинския представител. Специално внимание е обърнато на трудностите при комуникацията в аптеката и промяната на комуникативната роля на фармацевта. Целта на анализите на С. Ставрева-Доростолска е да очертае социалните, психологическите и афективните равнища на въздействие върху комуникатора и медиатора в рамките на морално-етичната допустимост.

- Досега не са ми познати проучвания, които имат за свой обект комуникативните послания, които се съдържат в имената на аптеките, а и в слоганите, които се използват за популяризиране на дейността им.

- В своята монография ст. преп. д-р С. Ставрева-Доростолска изпълнява една нереализирана досега задача на лингвистиката – изследване на художествените изразни средства в комуникативните стратегии на лекарствената реклама. За да осъществи целта си да извлече и класифицира принципите на езиковите PR-стратегии, авторката анализира типовете метафори и други видове реторически средства както в текстовете, така и в изображенията в рекламите на лекарства и хранителни добавки. Изводите се базират на конкретни анализи на реклами, в които се търси комуникативната функция на иносказанието, на метафорите на животни и птици, растения, анимирани герои и части и органи на човешкото тяло. Тези анализи представляват интерес не само за лингвистите, но и за създателите на реклами и на техните поръчители.

- Отделна глава в хабилитационния труд е посветена на особеностите на текстовете в лекарствената реклама. Изследват се реклами на лекарства на хартиен носител и в телевизионен формат от периода 2014-2016 г. Това са актуални реклами, съществуващи и днес. За пръв път авторката представя и аргументира значимостта на извлечените от емпирията вербални модели в проучваните рекламни текстове. В тази глава се съдържат и анализи на лексикално-семантичните и синтактични средства, чрез които се оказва въздействие върху публиката, към която е насочена рекламата.

- Значима част от хабилитационния труд представлява главата, посветена на стратегиите за комуникативно въздействие на телевизионната реклама. Авторката не остава на равнище анализ на отделни реклами, а извлича типове, които класифицира според приложените стратегии за въздействие върху потребителските нагласи и поведение. От особен интерес за мене като лингвист са т.нар. лингвистични стратегии, разчитащи на езиковата метафора, евфемизма, хумора, императива, спецификата на епитета, избора на глаголи с положителна конотация, на подбора на съществителни, числителни, причастия, наречия и предложно-именни изрази.

С теми и проблеми, засегнати в дисертационния труд, са свързани статии П.16, в която обект на проучване е хуморът в телевизионните реклами на лекарства, П.21, анализираща метафората в рекламните листовки на лекарства, П.22, разглеждаща ролите и отношенията лекарствена листовка – фармацевт – пациент клиент, П.23, посветена на лексико-семантичните и граматичните особености на писмени PR-съобщения в българското здравеопазване, П.24, представяща комуникативни стратегии за лингвистично структуриране на сценария в PR-акция в сферата на фармацията, П.25, насочена към изследване на стратегиите за комуникативно въздействие на телевизионната реклама на лекарства, П.26, анализираща синтактични особености на рекламни текстове за лекарства, и П.27, посветена на езиковите практики при рекламиране на лекарства в интернет.

Вторият кръг научни и теоретико-приложни приноси на ст. преп. д-р Силвена Ставрева-Доростолска са в областта на обучението по български език на чуждестранни студенти в медицински специалности.

- С. Ставрева-Доростолска е член на екип, разработил един иновативен видеокурс за обучение по общ български „Аз уча в България. Общ български език като чужд за англоезично обучение, ниво А1 – А2“, който е съобразен с комуникативните нужди на обучаваните и ефективно оптимизира тяхната подготовка и самоподготовка. С. Ставрева-Доростолска участва и в колектива, създал интернет базиран учебник „Български език като чужд за студенти по медицина и чуждестранни лекари“, който отговаря на

изискванията на Общата европейска езикова рамка и използва най-съвременни методи и техники с цел повишаване на комуникативната компетентност по български език на чуждестранните студенти. Учебникът и работната тетрадка към него дават възможност за работа върху оригинални текстове и казуси, с които чуждестранните студенти се срещат в обучението по специалността и при общуването в специализираните клиници. Кандидатката е разработила и части от учебника „Комуникация в клиниката. Учебник по български език като чужд за студенти по медицина“ (с. 77-81, с. 118-127), който е значимо средство за повишаване на специализираната комуникативна компетентност в бъдещата професионална сфера на чуждестранните студенти. С. Ставрева-Доростолска е съавтор и в учебника „Увод в медицинската терминология“ (с. 93 – 105), който е ефективно средство за специализираната подготовка на студенти от подготвителен курс във връзка с терминологичните средства в основни дисциплини, които се изучават през първия семестър на академичното им обучение.

- В някои от своите статии С. Ставрева-Доростолска се обръща към особеностите на медицинските текстове, които са основен обект в обучението на чуждестранните студенти от медицинските специалности, напр. II.1 и II.6. В други статии осмисля спецификата на материалите, използвани в обучението (II.15, II.17, II.18), или пък се насочва към аргументация на използваните в практиката и интерактивни методи в обучението на чуждестранните студенти (II.2).

- Няколко статии са посветени на обучаваните и грешките им в процеса на овладяване на българския език (II.3 и II.7 – в съавторство с К. Пенева), което несъмнено служи на преподавателя да работи за усъвършенстване на знанията и уменията. Именно статии като II.5 и II.10 (в съавторство с К. Пенева и Евд. Скорчева) доказват, че развиването на комуникативните умения на студентите чужденци е осмислена в теоретичен и в приложен аспект цел.

- Откривам приносни елементи и в друго направление в публикациите на ст. преп. д-р С. Ставрева-Доростолска, свързани с обучението по български език на чужденци – проверката на знанията и уменията. Доказателство за това е статия II.14 и II.19.

4. Заключение

Изтъкнатите в това становище приноси на кандидатката в областта на обучението по български език за медицински цели ми дават достатъчно основания да предложа на почитаемите членове на научното жури да дадат на ст. пр. д-р Силвена Ставрева-Доростолска академичната длъжност *доцент* в Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, за което гласувам убедено.

04.03.2018 г.
София

Изготвила:

проф. д-р Красимира Алексова